

3. *Метод групової дискусії* дає змогу з'ясувати (чи, можливо, змінити) думки, позиції та установки учасників групи у процесі спільного обговорення. Дискусія застосовується для надання можливості побачити конкретний аспект спілкування різнобічно, для пошуку оптимальної поведінки оратора в певних ситуаціях його взаємодії з аудиторією, для аналізу складних випадків ораторської діяльності, що повідомляються викладачем, тощо. На заняттях з ділової риторики можуть використовуватися як структуровані дискусії, у яких тема та порядок її обговорення визначається викладачем (наприклад дискусія, організована за принципом "мозкового штурму"), так і неструктуровані, тема яких обирається студентами за відносної пасивності викладача.

4. Вибір конкретного тренінгового методу для навчання ділової риторики є відповідальним завданням і визначається ефективністю методу, а також рівнем підготовки студентів групи. Досвід свідчить, що основним критерієм ефективності методу є адекватність його застосування для досягнення мети навчального заняття.

С.В. Кошевий, Г.Ф. Арбузов

ТЕХНОЛОГІЯ ДИСКУСІЙНОГО СПІЛКУВАННЯ ВИКЛАДАЧА ЗІ СЛУХАЧАМИ ФАКУЛЬТЕТУ ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ

Педагогічний вплив на слухачів ФПК для викладача є складнішим процесом, ніж вплив на студентів, внаслідок вікових характеристик, життєвого і професійного досвіду, мотивації до навчання, психологічних установок тощо. Як свідчить практика, сукупність цих факторів може призводити до несприйняття, а часом і активного заперечення слухачами нових поглядів і підходів. Від уміння викладача організувати плідне обговорення, навести аргументи і контраргументи залежить у підсумку його безпосередній і відтермінований вплив на аудиторію. Запровадження підвищення кваліфікації керівників та фахівців із застосуванням елементів дистанційного навчання актуалізує питання технології дискусійного спілкування, деякі аспекти якої передбачається розглянути у доповіді.

1. Дискусія – це метод інтерактивного навчання, що може застосовуватися в різних формах навчання, і особлива навчальна технологія, яка через обмін знаннями, думками, переконаннями може привести до нових підходів до фахової діяльності, зміни моделей поведінки, інтенсифікації мисленнєвої діяльності тих, хто навчається, розвитку навичок міжособистісної взаємодії та забезпечення зворотного зв'язку.

2. Результативність дискусії на занятті багато в чому обумовлюється оптимальними діями викладача, який повинен:

- сформулювати проблему і тему дискусії, сформувати необхідну мотивацію, тобто показати значущість проблеми для учасників;
- створити доброзичливу атмосферу обговорення;
- установити разом з учасниками правила ведення дискусії;
- домогтися однозначного семантичного розуміння термінів, понять, дати робоче визначення теми, що обговорюється;
- м'яко вводити групу в дискусію за допомогою відкритих запитань, які потребують обговорення;
- керувати дискусією, підтримувати високий рівень активності учасників, дотримуватися регламенту, підключати пасивних учасників;
- фіксувати запропоновані ідеї, щоб виключити повторення;
- оперативно проводити аналіз висловлених ідей, думок.

3. Активізація дискусійного обговорення досягається застосуванням викладачем таких прийомів:

- постановка проблемних запитань;
- застосування риторичних, апелятивних, альтернативних, а також уточнювальних запитань, що спонукають чіткіше формулювати й аргументувати думки;
- парафраз – повторення викладачем висловлювань учасників дискусії з метою стимулювати переосмислення і уточнення сказаного;
- демонстрація нерозуміння, вираз сумніву (особисто або через звертання до «віртуального опонента»), який дозволяє відкоригувати недостатньо аргументовані і непродумані висловлювання;
- дво- або багатостороння аргументація, наведення альтернативної точки зору, акцентуація на іншому підході;
- «доведення до абсурду» – викладач погоджується з висловленим твердженням, а потім робить з нього абсурдні висновки;
- «твердження, що зачіпає» – викладач висловлює думку, знаючи, що вона викличе бурхливу реакцію і незгоду учасників, прагнення спростувати цю думку і викласти іншу точку зору;
- звертання до професійних інтересів учасників дискусії та ін.

4. У роботі зі слухачами ФПК технологія дискусійного спілкування може застосовуватися як в інтерактивному навчанні (лекція-бесіда, лекція-дискусія, аналіз практичних ситуацій чи ситуацій морального вибору, робота в мікрогрупах тощо), так і включатися окремими елементами в традиційний навчальний процес.